

lahala vsak dan razen sobot, nedelj
in praznikov.
Issued daily except Saturdays,
Sundays and Holidays.

CHICAGO, ILL., TOREK, 18. JULJA (JULY 18), 1939
Subscription \$6.00 Yearly STEV.—NUMBER 138
Entered as second-class matter January 16, 1925, at the post-office
at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 3, 1917, authorized on June 14, 1918.

Rusija mora imeti besedo pri odločitvi usode Gdanska!

Nacijski list svetuje Chamberlainovi vladi, naj pove Poljski, da mora kooperirati z Nemčijo v svojem lastnem interesu. Velika Britanija podžiga vojno, da reši svoj imperij, pravijo v Berlinu. Velike nacijske demonstracije v Gdansk

Berlin, 17. jul. — Nacijski list svetuje Chamberlainovi vladi, naj pove Poljski, da mora kooperirati z Nemčijo v svojem lastnem interesu. Velika Britanija podžiga vojno, da reši svoj imperij, pravijo v Berlinu. Velike nacijske demonstracije v Gdansk

Japonci grozijo sovjetski Rusiji

Napadi na letalske baze v Sibiriji

Hsingking, Mandžurija, 17. jul. — Japonci so zapretili z napadi na ruske letalske baze v Blagoveščensku, Sibiriji, potem ko so ruski vojaški letalci bombardirali mesto Fularki, Mandžurija. Ruski letalci so v napadu vrgli več bomb, ki so porušile dve poslopji. Sedem oseb je bilo ranjenih v napadu. Fularki leži okrog 40 milj južno od Tsitsihara, važnega železniškega središča v bližini meje Zunanje Mongolije, kjer so spopadi med Rusi in Japonci na dnevnem redu. Japonska vlada je poslala oster protest Moskvi in režimu v Urgi, glavnem mestu Zunanje Mongolije. Protest vsebuje tudi svarilo pred vojno, ki bo izbruhnila med Japonsko in Rusijo, če ne bodo napadi ustavljeni.

Tientsin, Kitajska, 17. jul. — Angleški vojak J. W. Tomlinson je umrl za poškodbami, katere je dobil zadnji teden v spopadu z japonsko stražo ob meji angleške koncesije, katero so Japonci blokiral. Ranjenega Angleža je našel neki francoski vojak v bližini angleških vojaških barak.

Sanghaj, 17. jul. — General Mašaru Honma, poveljnik japonske oborožene sile v Tientsinu, Kitajska, je večeraj ponovno opozoril angleške avtoritete, naj revidirajo svojo politiko, ki je v prilog generalu Kaiseku, kitajskemu diktatorju in poveljniku armade. Honma je dejal, da se bodo pogajanja med Veliko Britanijo in Japonsko, ki se vršijo v Tokiju glede poravnave konflikta, ki ga je izzvala blokada angleške koncesije, razbila, če ne bo Anglija revidirala svoje politike na Kitajskem.

Tokio, 17. jul. — Cesar Hirohito se bo udeležil manevrov japonske bojne mornarice, ki se bodo pričeli prihodnji petek pri Jokasuku, ob južnem japonskem obrežju. Uradno naznanilo pravi, da bodo manevri demonstrirali močnejšo japonsko pomorsko silo.

ADF vzela čarter uniji igralcev

Nova organizacija ustanovljena

New York, 17. jul. — Federacija ameriških igralcev, katere predsednica je Sophie Tucker, je izgubila čarter kot unija Ameriške delavske federacije. Akcija je sledila obdolžitvi glede zlorabe denarja iz religijske sklada in nesposobnosti v upravljanju.

Igralci so takoj ustanovili novo unijo — American Guild of Variety Artists. Eddie Cantor je bil izvoljen za začasnega predsednika nove organizacije. Ta bo šla na delo, da potegne vse igralce, ki nastopajo v gledališčih, klubih in drugih zabaviščih, v svoj krog. Tucker je kritizirala akcijo vodstva Ameriške delavske federacije. Rekla je, da ni imelo nobenega vzroka za odvzete čarterje in da bo zadevo tirala pred sodišče.

Delavska zveza za preklic stavke

Izjava predsednika Lasserja

Minneapolis, Minn., 17. jul. — David Lasser, predsednik Delavske zveze, organizacije brezposelnih in religijnih delavcev, je sinoči izjavil, da bo skušal pregovoriti stavarje, naj se vrnejo na delo pri projektih WPA. To izjavo je podal v tem mestu, kjer so se zadnji teden vršili izgredivi v zvezi s stavko religijnih delavcev, v kateri sta bili dve osebi ubiti in več drugih ranjenih.

(Delavski voditelji omalovažujejo Lasserjevo deklaracijo. Večina delavcev, ki so zavojevani v stavki, ni pod kontrolo Delavske zveze. Stavkarji so člani regularnih delavskih unij, ki so šli v boj proti podaljšanju delovnega tedna pri religijnih delih brez zvišanja plače.)

Lasser je dejal, da je postal telegram predsedniku Rooseveltu, "da člani njegove organizacije ne bodo stavkali proti vladi. Dolžnost kongresa je, da prepreči trpljenje religijnih delavcev v tem konfliktu. V imenu tisočev, ki vam zaupajo, pritisnite na kongres, da bo revidiral zakon o religijnih delih."

Lasser je dalje naznanil, da on in drugi voditelji Delavske zveze razpravljajo o preklicu stavke. Njegova organizacija podpira resolucijo senatorja Murrayja, demokrata iz Montane, ki zahteva preklic provizije religijnega zakona glede podaljšanja delovnih ur na 130 na mesec.

Chicago, 17. jul. — Stavki 4000 izurjenih delavcev pri religijnih projektih v Chicagu se bo danes pridružilo nadaljnjih 3000 delavcev. Vsi ti so člani stavbnih unij. Neki unijski uradnik je dejal, da se bo splošna stavka pri projektih WPA pričela danes.

Družbe obtožene kršnje mezdnega zakona

Chicago, 17. jul. — Štiri čikaške firme in sedem uradnikov teh firm je federalna veleporota obtožila kršenja zakona minimalne mezde in maksimalnega delovnega tedna. Te družbe so Chicago Macaroni Co., Feature Frocks Inc., Clare Ltd. in Home Foundry Mfg. Co. Obtožnica jim je očita, da so plačevale manj kot 25 centov na uro in po-

ANGLIJA POSPEŠILA GRADNJO BOJNIH LETAL

Policija zatira nacijsko propagando

REORGANIZIRANJE ANGLEŠKE VLADE

London, 17. jul. — Velika Britanija, ki je ostala v zadnjih letih daleč za Nemčijo v gradnji bojnih letal, je zdaj pospešila produkcijo. Doslej je že potrošila \$1,700,000,000 za gradnjo letal in v tem letu bo potrošena vsota \$1,303,000,000 za ojačanje oborožene sile v zraku.

Neko poročilo pravi, da Anglija producira 500 bojnih letal mesečno in da bo kmalu dosegla in presešla letalsko bojno silo nacijske Nemčije. Gotovo je, da imata Nemčija in Italija v tem momentu več bojnih letal nego Anglija, toda razlika bo kmalu odpravljena. V tem letu je bilo zgrajenih veliko število letalskih tovarn, ki obratujejo noč in dan. Nekatere avtne tovarne so bile spremenjene v letalske.

London, 17. jul. — Kakor v Franciji, tako se je tudi v Angliji pričela kampanja proti Hitlerjevemu agentom, ki so osumljeni špijonaže v prilog nacijski Nemčiji. Policija je na delu pri razkrivanju špijonaže in aktivnosti teh agentov.

Več agentov in tujcev bo izgnanih iz Anglije. Tu napovedujejo sodelovanje s Francijo in Ameriko v zatiranju nacijske špijonaže in propagande. Sedem prominentnih Nemcev je bilo v zadnjih dneh izgnanih iz Anglije.

Londonski listi so pričeli pisati o notranji krizi, ki se je pojavila potem, ko je Chamberlain odbil zahteve glede reorganiziranja svoje vlade. Vodja opozicije je Winston Churchill, bivši načelnik admiraltete. Listi poročajo, da je on pričel gibanje, da strmgoljavi Chamberlainovo vlado. Churchill ima v boju proti premierju oporo pri liberalcih in laboritih.

marejale rekorde glede delovnega časa. Federalni sodnik James H. Wilkerson je po obtožbi odredil aretacije uradnikov teh firm.

Domače vesti

Dva nava grobova v Minnesoti
Duluth, Minn. — Zadnje dni je na Elyju po sedemletni bolezni umrl Jakob Golob, rojen v Ameriki. Zapušča starše, tri brate in tri sestre. — V Keewatinu je umrl 53-letni Frank Valenčič, ki je živel v Minnesoti 25 let. Zapušča ženo, pet odraslih otrok, dva brata in tri sestre.

Obisk v Auburnu, Ill.

Auburn, Ill. — John Keržianik ml. iz Rock Springsa, Wyo., je pred dnevi s svojo ženo Angeliko obiskal tu svojo sestro Mary Vole. Mladi Keržianik je sin znane poljanske (gorenjske) korenine Johna Keržianika iz Burleyja, Idaho, in je na potu na svetovno razstavo v New Yorku. Spotoma obišče vse svoje sorodnike in prijatelje in domov se vrne čez mesec dni. Srečno pot, John!

Milwaukee novice

Milwaukee. — Pred dnevi je tu umrla Mary Peich, stara 40 let in doma iz Novega mesta. Zapušča moža, dva sinova in hčer. — V bolnišnici, kjer sta bila operirana, se nahajata: Margareta Udovc in Louis Selč. — Ilija Milovič bo te dni deportiran iz razloga, ker je vodil gostilno, v kateri je imel ženske sumljivega karakterja. — Jos. Marn in žena sta obhajala srebrno poroko ob večji udeležbi sorodnikov in prijateljev. — Poročena sta bila John Kostanjevec in Ida Mitchell ter dr. Jos. F. Kovačič in Mary Bizjak. — V sosednjem Sheboyganu sta Jos. Hren in žena obhajala srebrno poroko.

Neoreča pri požaru

New York. — John Maček, član gasilske organizacije, je bil zadnje dni pri gašenju nekega požara v West Forest Hillu na Long Islandu zelo težko poškodovan in odpeljal so ga v bolnišnico. Ponesrečenec je sin znamenitega slovenskega pevca in igralca Johna Mačka.

Vesti iz Pennsylvanije

Sharon-Farrell, Pa. — Dne 12. julija je tu umrla Mary Ločnar, stara 22 let in rojena v Ameriki. Podlegla je tuberkulozi. Bolehala je šest let in zapušča mater, tri brate in tri sestre. — Na počitnice za dva tedna v Ontonagon, Mich., sta odšla John Zagar z ženo in tremi malčki ter z Jennie Ločnikar in sinom Albertom. Ontonagon je rojstni kraj Zagarjeve žene in tam še žive njeni starši, Ločnikarjeva ima pa sestro v tamošnji okolici. — Anton Zidanšek, zastopnik Prosvete, je še vedno v bolniški postelji.

Clevelandske vesti

Cleveland. — Dne 14. julija je umrl nagle smrti Martin Smrke. (Tako poroča Enakopravnost, dočim Ameriška Domovina poroča, da se je obesil na drevesu v bližini Dalwood Driva. Cemu ne poročajo kot se je v resnici zgodilo?) Star je bil 32 let in rojen v Clevelandu, kjer zapušča ženo, dve hčeri, starše, dva brata in štiri sestre. Pokopan je bil cerkveno. — V Cleveland je prišel iz starega kraja dr. Pavel Bréžnik, profesor, publicist in pisatelj, ki je že pred desetimi leti obiskal nekatere slovenske naselbine v Ameriki in takrat je tudi predaval v dvorani SNPJ v Chicagu.

Ameriška letalska baza v Colombiji

Bogota, Colombija, 17. jul. — Tukajšnji listi so objavili vest, da bo ameriška vlada zgradila letalsko bazo v Uroaju, mestu ob Pacifiku, ki je oddaljeno 300 milj od Panamskega prekopa. Ta baza bo služila Ameriki v slučaju izbruha sovratnosti, ki bi ogražala prekop in druge strateške točke na ameriškem kontinentu. Letalske baze bodo zgrajene tudi na otoku St. Andrews.

STAVKA KLAVNIŠKIH DELAVCEV SE OBETA

Predsednik CIO posva- ril kompanije

ZBOROVANJE VODITELJEV UNIJE

Chicago, 17. jul. — Unije klavniških delavcev, včlanjene v Kongresu industrijskih organizacij, so začele ofenzivo proti glavnim klavniškim kompanijam na treh frontah. Delegatje, zastopajoči 78,000 organiziranih delavcev, so prišli v Chicagu iz vseh krajev dežele in soglasno pooblastili svoje voditelje, naj okličejo splošno stavko, če se bodo kompanije upirale podpisu pogodbe.

Z namenom, da odvrneta preteko stavko, sta mestna odbornika William A. Rowan, načelnik mestnega delavskega odseka, in Paul H. Douglas, član tega odseka, poslala telegram Geo. A. Eastwoodu, podpredsedniku Armour & Co., s pozivom, naj se prične pogajati z unijo klavniških delavcev v svrhu sklenitve pogodbe. Ta in tri druge velike klavniške kompanije se upirajo uniji.

Sinoči se je vrnil masni šhod klavniških delavcev, na katerem so govorili John L. Lewis, predsednik CIO, Van A. Bittner, organizatorični direktor klavniške unije, katoliški škof Bernard Shell in drugi govorniki. Lewis je posvaril kompanije pred oklicem stavke in napovedal, da se bodo morali podati pred unijo in podpisati pogodbo. Omenil je, da klavniške družbe niso močnejše kot jeklarski trust in korporacija General Motors, ki sta morala kapitulirati pred unijo.

Delegatje so bili informirani, da je 78,000 izmed 129,000 delavcev, ki so uposleni v klavniški industriji, že organiziranih. Lewis je v svojem govoru na masnem shodu apeliral na delavce, naj se organizirajo tudi politično in pošljejo v kongres moške, ki bodo branili njihove interese in pravice. Navzočnost katoliškega škofa na shodu je ustvarila precedent. Doslej se škofje niso direktno vmešavali v kontroverze med delavci in delodajalci. Škof Shell je otvoril šhod s molitvijo in pozneje v svojem govoru apeliral za mir med delavci in kapitalisti. On je tudi naglašal, da je boj delavcev za višje mezde in izboljšanje položaja upravičen.

Regent Pavle odpotoval v London

Hrvatje počastili svojega voditelja

Belgrad, 17. jul. — Knez Pavle, jugoslovanski regent, je odpotoval v London. Uradno poročilo pravi, da je obisk privatnega značaja. Pavle se bo v Londonu posvilo od kentskega vojvode, svojega svaka, ki bo kmalu odpotoval v Avstralijo.

Cepprav ne pripisujejo obisku posebne važnosti, ima vseeno politično ozadje. Knez Pavle je nedavno obiskal Rim in Berlin, kjer je konferiral z Mussolinijem in Hitlerjem. Odhod v London smatrajo za manifestacijo, da hoče Jugoslavija ostati nevtralna.

Zagreb, 17. jul. — Okrog 70.000 Hrvatov je večeraj počastilo dr. Vladimira Mačka, ko je praznoval svoj šestdeseti rojstni dan. Korakali so mimo doma svojega voditelja v vojaških formacijah. Po vsaj Hrvatski so ljudje pri proslavah poveljevali Mačka, ki se bori za avtonomijo Hrvatske in proti beogradskemu režimu.

Kongresna poslanica brezposelnim rezevzem. (Narisa! Jerger.)

PROSVETA

THE ENLIGHTENMENT
SLABELO IN LASTNINA SLOVENSKE NARODNE
PODPORNE JEDNOTE
Organ of and published by the Slovene National Socialist Society

Glasovi iz
nasselbin

Nekoliko komentarja
Bellingham, Wash. — Mislim
sem, da bi spet kaj papirja po-
mazal za Prosveto, pa mi nič
"pametnega" ne pride na misel.

Rose Klauzer mrtva
Cleveland, Ohio.—V soboto, 8.
julija, je tukaj za večno zaspala
Rose Klauzer, soproga Josepha
Klauzerja, ki sta živela na 1424
W. 57th st. Ona je bila rojena v
vasi Dubje pri Kozjem, Štajersko,
leta 1867, torej jo je nara-
va k sebi poklicala v starosti 72
let. Pokopali so jo na pokopali-
šču Calvary. Pogreb je imel v
oskrbi Joseph Zele, kjer je tudi
ruplo počivalo, to je na St. Clair
in East 65. cesti.

Joseph Klauzer se je seznanil
s Rozalijo v Zagrebu, kjer sta
oba služila, in se leta 1891 tudi
poročila. On je bil tam dolgo
et uposlen v tako zvani parket-
ni fabriki, ki se izdeloval podne-
deske. V Ameriko sta došla
leta 1912, septembra meseca, in
to v New York. Pozneje sta bila
v Pittsburghu, Pa., in Joseph je
delal v Westinghousu, pozneje
so ga premestili v Cleveland, O.

Na pogreb sta tudi došla
iz Chicago, Ill., Rose in John Rud-
man. John je član društva Sla-
vije SNPJ in Rose je članica
Nade SNPJ. Joseph Klauzer je
Rosin stric, in tako je bil tudi
dopisnik v sorodstvu. S stricem
in teto me je Rose seznanila, da
sem jih včasih obiskal in tudi
moja žena. Ona dva nista ime-
la otrok in sta rabila nekoga, da
je z njima malo pokramljal. Le
to so bile poteškoče, ker sta bila
predelce od nas.

Tudi nam bo dolgčas po Rosi
Klauzerjevi, ker, kadar sem tja
došel, me je vsako pot hotela
postreči z močnim čajem, toda jaz
nisem dovolj močan za močen
čaj. Ker je imela bolj hrvatsko
narečje, je rekla: "Pepo, donesi
malo rakije! Mr. Barbič, dajte,
dajte, zemit se malo teha," —
kar je imenovala čaj. "Oh, kak
sem bolesta, sve me boli!" Am-
pak sada je ne boli više ništa.
Šla je k počitku, kakor pojdemo
tudi mi vsi za njo. Ona bo sedaj
uživala sladki mir in pokoj v tu-
ji zemlji. Mi smo pa še živi in
bo še gotovo kakšen boj, ker mi
smo tega vajeni v metropolji. To-
rej naj Rose v miru počiva in
naše sožalje soprogu in sorodni-
kom. Radi starosti ni bila v dru-
stvu.

K gornjemu naj dodam še to-
le: Čudno, kaj ne? Tudi jaz sem
mrtev in vendar še pišem in ni-
ti jednota še ni izplačala moje
smrtine. Kako to? boste vpra-
šali. Well, zgodilo se je takole:
Na zadnji društveni seji sem
bil proglašen, da sem se — ubil!
Torej sem mrtev, ali ne? To mor-
nam vprašati druge, ker sam ne
vem. Frank Barbič, 53.

S pota
Dne 4. julija sem zapustil
hrušč in trušč in se podal na
planjavo nad mestom Duluthom
po električni vzpenjači, ki vodi
na vrh hriba. Na lep planjav,
par milj od mesta, je moderno
poslopje, državna ubožnica, v
kateri je okrog 500 mož. V bli-
žini je enako poslopje za žen-
ske, v katerem je kakih 200 o-
seb.
Nekatere sem vprašal, kako
so zadovoljni. Izvedel sem, da

Prizor v New Yorku, ko je 6000 oseb čakalo v vrsti, da vložijo prošnje, ko je mestna vlada naznanila, da potrebuje 50 šoferjev.

Prizor v New Yorku, ko je 6000 oseb čakalo v vrsti, da vložijo prošnje, ko je mestna vlada naznanila, da potrebuje 50 šoferjev.
jim ne manjka kruha ne dru-
gih jedil, toda opazil sem neka-
kovo molččnost, kot da bi se ne-
kateri sami nase jezili. Tam je
tudi nekaj naših rojakov, kate-
re sem obiskal. Videl sem tudi
Martina, katerega sem poznal
dolga leta. Ni kazal znakov sla-
bosti. Hodil je pokoncu in bil z
vsemi prijazen. Toda nekaj ga
je v visoki starosti poglavo v
prerano smrt, kot vidim v lokal-
nem listu.

V hiralnici sem obiskal tudi
nekega rojaka, ki je ležal na
postelji in me nekako v strahu
vprašal, če ga bodo res ustrelili.
Zdi se mi, da je star 87 let. Po-
tem sem poizvedel, da se je ne-
kdo iz njega kruto norčeval, kar
si je mož vzel k srcu.

Nedavno sem spremlil v neko
zavetišče tudi nekega nad 80
let starega moža iz bolnišnice
St. Mary's, kjer je bil mož več
mesecev in se zdravil na nogi,
katero si je zlomil pri padcu. Za
tega se ne čudim, ko je že prej
rekel, da bi se najraje ustrelil.
Kot sem opazil, mu je nekoliko
um pešal. Ali za Martina iz Eve-
letha mi je pa uganka, kaj ga
je poglavo v prerani grob. Ko je
bil ljubljanski škof Rožman v
Evelethu, ga je ta mož kot star-
ostno sprejel in mu po staro-
davnih slovanski šegi ponudil
kruha, vina in soli. No, sedaj
pa je v kraju, o katerem pravi
koran: Ne žalujte, ko človek
umrje, pač pa bodite tužni, kad-
ar se rodi, ker takrat se prične
trpljenje.

Matiija Pogorele.

Ravno iz Colorada
Pikeview, Colo. — Ker mi je
ravno naročnina potekla, vam
pošiljam money order, vsoto za
celoletno naročnino. Ob tej pril-
iki vam pošljam majhen dopis.
Kar se tiče dela, je seveda tudi
tukaj mnogo brezposelnih. In
tudi vročina in suša nas prit-
skata. Seveda podnevi je tukaj
vroče, noči so pa hladne. Toda
če je komu prevroče, gre lahko
v gorovje in se lahko kar po sne-
gu pavalja. Seveda se mogoče
kateremu neverjetno sliši, ali
če kdo ne verjame, naj kar sem
pride.

Dne 3. julija zjutraj smo se
podali jaz in moja družina v juž-
ni Colorado, ker smo že dolgo
časa želeli obiskati poterišče in
spomenik padlim žrtvam v veli-
kem premogarskem štrajku leta

Tedenski pogovor

Anton Garden

Slovenski dnevarji
Veliko krizo smo srečno prestali — krizo
zvezi "slovenskim dnevom" v Pittsburghu.
Chicago sicer nismo dosti ali nič vedeli o
toda po Pennsylvaniji je menda precej grme-
predvsem na kožo gl. urednika Prosvete in
ne, kakor je razvidno iz Zornikovega dopisa
zadnjega petka. Z Molkom sploh vršiva
"Hitlerjevo vlogo" in sva postala — "izdajca
delavstva" v obeh nekaterih Stalinovih fant
v Pittsburghu.

To je pač stara komunistična pesem. Ko
ne morejo pridobiti, da bi jim svetil, kim-
se navduševal za njih "linijo", kakršna
diktrirana iz Moskve, ga takoj proglasijo
šista, pristaša Hearsta in Coughlina. In
posebno še, ako je politično pismen in ima
vrhu še pogum, da včasih posveti njih "lini-
Pred par tedni so me v Napreju odprto zve-
s — Coughlinom, kakor so me prej že večkrat
proglasili za hearstovca, sami pa razpečali
oziroma so razpečevali Hearstov list Sun-
Telegraph na "slovenskem dnevom" v Pittsbu-
ghu! Pri njih pač namen posvečuje sredstva.
Da v aredvtih ne izbirajo, so že večkrat
kazali. Ni jim ni prenikotnega ali preu-
zanega, samo da moralno ubijejo človeka,
glede kako pošten in iskren je in tudi v
vem.

In kot je razvidno, v zapadni Pennsylvaniji
in po nekaterih drugih krajih tudi dobro us-
vajo s svojo jezuitsko "antifašistično" takti-
kateri nasledajo nekateri dobromisleci toda
litično zelo naivni in slabo podkovani delavci.
V nasselbinah zapadne Penne so zasejali v
kot da smo v Chicago — ta nesrečna in proki-
"Čikaga"! — strašno proti slovenskemu dne-
in da je bilo vrženih v koš velika kopica de-
sov, nanašajočih se na ta dan. (Molek pr-
da je zavrgel le dva, tri dni dopise, toda ne to-
zaradi tega dneva kot radi drugih neum-
o katerih so klobasali, po domače povedano

Kot je razvidno med vrsticami Zornikovega
dopisa, so s tem hujkanjem proti "čikagi-
diktorjem" ustvarili neko maščevalno ma-
jo po nasselbinah, ki se je izražala tudi na
"slavnosti", češ "ali smo sfiškali te hudisti-
demonstrativno prišli iz vseh nasselbin."
psiholo maščevalnosti je pridno izbral in
eden Stalinovih fantov — najbrže je imel
posnemalcev — in širil po parku med udele-
ci fašistični strup, da z Molkom igra pri
sveti vlogi Hitlerjevih agentov in da sva
"izdajalca delavstva". Kaj takega je zmo-
le najbolj zagrižen fanatik, ki je pripravil
prijeti za vsako, še bolj smrdljivo blato, da
vrže v svojega političnega nasprotnika. (In
Kerže pravi temu, "da se je v Pittsburghu
dila največja stvar do danes med nami".
Res uboga nam majka, če bomo sledili ta-
"veščakom", ki se po dolgih letih prebude
spanja kot kralj Matjaž in se s svojo sivo k-
do čudijo "novemu svetu".)

Kar se slovenskega dneva, sploh tega ali
ga narodnostnega dneva tiče, ima lahko
jedro, ali pa tudi zelo slabo in škodljivo.
Ameriki je dosti takih narodnostnih dnevov
italijanskih, na katerih pojejo slavospeve
solinju; poljskih, na katerih prefrignajo
ki v duhovniški halji in civilni obleki vstopi
Poljakom v glavo lojalnost do reakcionarne
ske "zlahte" in do lokalnih političnih
českih, na katerih prekipeva češki nacion-
zem in stiskajo rojakom roke lokalni češki
litiki, da si lažje polnijo žep s "poštenim
nepoštenim grafted; nemških, na katerih
nes prevladuje nacijski duh in se blešči
ka, itd.

Takih in podobnih dnevov je vsako leto
po vseh velemestih z velikim tujezemskim
bivalstvom. Posebno v Chicago. Imajo
tudi nekateri skandinavske skupine; in
kor mi je znano, so edino dnevi teh skupin
kaj vredni, ker so posvečeni bolj lastni
turi kot kaj drugemu.

Kakšen je bil "slovenski dan" v Pittsburgu
ne vem. Govornikov in "govornikov" so imeli
dosti in najboljši med njimi je bil menda
(Dalje na 3. strani.)

Pred dvajsetimi leti

(Z Prosvete, 18. julija 1919)
Domače vesti. V Girardu, O., je umrl
letni Anton Strah, doma od Ljubljane in
SNPJ.
Delavske vesti. Namesnenci ulične težave
v Chicago se pripravljajo na štrajk.
Iz inozemstva. Vlada nemške republike
odložila načrt za podržavljenje industrij.
Sovjetska Rusija. Leninova vlada poroča
nadaljnjih dveh zmagah svojih čet v
vojni z belimi armadami.

(Dalje iz prve kolone.)
zna Barbič pisati za A. D. in kakšno tajno
ze imajo naprejevci z A. D., da vedo, da je
Barbičev dopis odklonjen?
Znani naprejevski dopisnik Starman je
dopisih v Prosveti — ki pa niso bili objav-
ker so bili preabsurdni za javnost — blebe-
da "slovenski dan" bo velika demonstracija
združitev, nato pa pride komunistični Nap-
in trdi, da to blebetanje ne prihaja iz nje-
vega tabora, temveč je bilo izmišljeno v
ništvu Prosvete! S takimi karakterji
mi opraviti — ampak, kdor ni dokraja
bo zdaj spregledal.

To ni iz Hearstovih virov!

Pittsburghski komunistični pustolovci — ki
zdaj oficijelno niso več "antifašisti", temveč sa-
mo za "slogo in napredek" med nami, namreč
za zdrabo in razbijanje vsega napredka (vsake
kvatre si dajejo nove titule, ki pa so vedno
slabši!) — že mesece in mesece obrekujejo
Prosveto, da so njene vesti in članki, — ki se
tijejo Stalinovega diktatorskega režima, iz
Hearstovih virov.
Ali so to kdaj tudi dokazali? Nikdar! Pri
njih velja taktika, da obdolžitev je obenem
dokaz in kdor jim ne verjame, mora biti —
fašist. Basta! Sicer pa, če bi kdaj skušali
dokazati svoje lažnjive trditve, bi se grdo opek-
li, kajti dokazov ni. Fakt je, da v uredništvo
Prosvete ne prihaja niti eden Hearstov list, pa
izhajata dva v Chicago. Hearst je že davno
izključen iz našega uredništva in nihče med
nami ga ne čita, niti ne pogleda.

Kako je pa s to rečjo pri naprejevcih? — Ali
oni, ki drugim brezobzirno podtikajo Hearsto-
ve viro za vsako stvar, katera jim ni všeč, ni-
majo nobenega opravka s Hearstovimi listi?

Komunistični naprejevci so 8. julija pri-
redili nekakšen "slovenski dan" v Pittsburghu.
Za ta svoj dan — čigar pravi namen je še danes
"pokrita rihla" — so bobnali mesece prej
in predzno begali člane SNPJ po zapadni
Pennsylvaniji. In ko so naposled "by hook or
crook" zbobnali skupaj okrog dva tisoč ljudi
mešanega mišljenja, so jim poleg drugih "me-
dicin" prodajali tudi — Hearstov Sun-Tele-
graph iz Pittsburgha!

Dokaz temu je dotična številka Hearstovega
lista sama, katera na prvi strani z debelimi
naslovi — glavni naslov tega lista je skoro
dobesedno posnel Naprej v svoji zadnji števil-
ki, namreč: "10,000 Slovencev v West View
parku" (razlika je le ta, da je Hearstov list
kričal, da se toliko Slovencev pričakuje, dočim
je Naprej pisal, da jih je toliko res bilo!) —
poveljuje "slovenski dan" in zraven pa ima
široko sliko, na kateri se prisiljeno smehljajo
voditelji "slovenskega dneva," namreč komu-
nist Spoler, tajnik "dneva", dr. Arch, vrhovni
zdravnik JSKJ, John Dečman, gl. odbornik
katoliške jednote in Pavel Klun, predsednik
Kranjsko-slovenskega doma v Pittsburghu!
Resnično — pristna hearstovska reklama!

Registriramo torej, da so komunistični nap-
rejevci in njihovi katoliški "sopotniki" dovo-
lili Hearstovemu listu, da jih je izkoristil za
svoj business, obratno so se pa oni poslužili
Hearstovega tiska za svojo bombastično, pre-
tirano reklamo. Zanje je to etično, ni nič sla-
bega... In isti komunistični naprejevci, ki so
v parku razpečevali oziroma dovolili razpeča-
vanje Hearstovega lista, so v isti sapi blitili
urednika Prosvete in njegovega asistenta
Gardna, češ da sta — Hitlerjeva agenta. Kar
tako! Dokazov za to nesramno obrekovanje
seveda ni treba, kajti kdor komunistom ne
verjame tega, je sam — Hitlerjev agent! To je
tista "sloga", ki jo bljujejo naprejevci med
naše ljudi...

To so tisti naši novi odreseniki, ki delujejo
za slogo in napredek! Napredek? Kajpada,
kdo so pa bili glavni govorniki tistega "dne-
va"? Mar doktor Arch, fajmošter Kebe in
katoliški odbornik Dečman ne predstavljajo
največjega napredka med slovenskimi delavci
v Ameriki? Zdaj nas bodo fajmoštri in ostali
reakcionarji učili napredka in izobraževali
naše delavce v smislu svobodne misli in social-
ne pravice!

V veliko zadoščenje vseh naprednih članov
SNPJ mora biti dejstvo, da so naši stari pio-
nirji iz zapadne Penne, ki se zavedajo svojih
odgovornosti napram svoji federaciji in jed-
noti ter svojim načelom in ki že desetletja
zvesto delujejo za SNPJ, Prosvetno matico in
JSZ — ignorirali tisto konfuzno priredbo, s
katero so komunisti maskirali svojo propa-
gando.

Kako naivni, otročji in protislovnosti so pusto-
lovcu okoli Napreja, dokazuje tudi to, ko so
pred kratkim blebetali, da Barbič iz Clevelan-
da sploh ne zna pisati, da mu vse dopise spise
urednik Prosvete in Barbič le posodi svoje ime
(na to rase je nasedel tudi urednik A. S., ki
je drugače do neba "kumšten"), v isti številki pa
klepečejo, da je Barbič poslal dopis Ameriški
Domovini, a mu je bil odklonjen. Kako to, da
(Dalje v zadnji koloni.)

Prizor v Varšavi, ko so Poljaki prisegali, da bodo branili delalo in izhod do morja.

Novice starega kraja

Slovenije

LIJENSKI STANDARD

neko neverjetnostjo čitamo v kakem kuliju, da je v svojem življenju zadovoljen s peščico riža. Blagostanje je relativna stvar, če vzporedno življenja po razpoložljivosti širinah, je po drugi strani. Tam, kjer eni v relativnem zadovoljstvu, drugi smatrajo, da skopne od njega in obratno.

Treba takoj misliti na nevarne kraje zemeljske krompirjeve, kako se počuti krompir, nesrečnega brez avtoritativnega brez krompirja, Norvežan brez kave in Italijan brez godbe ali evropski mešan brez krompirja, obute, ure, mila itd. Zaradi za pojem povprečnih življenjskih pogojev je: življenjski standard se ne samo povprečna človeška raven, marveč tudi njegova raven po obleki, pohištvo, opremljenosti, v izdatki kulturne potrebe. Vse te potrebe predstavljajo stroške, ki so višino življenjskega standarda. V kolikor se krivilja spuščajo, toliko so potrebe večje.

Minister dr. Mehmed Spaho nenadoma umrl

Dne 29. junija je v hotelu "Srpski kralj" v Beogradu nenadoma preminul železniški minister in podpredsednik JRZ dr. Mehmed Spaho.

Dr. Spaho je bil rojen dne 13. marca 1883 v Sarajevu. Bil je jurist in pred vojno tajnik trgovske in obrtne zbornice v Sarajevu.

Po vojni je igral v politiki

važno vlogo in je prvič postal minister 20. decembra 1918 v Protičevem kabinetu. Leta 1921 je bil minister v Pašičevi vladi, l. 1924 v kratkotrajni vladi dr. Ljube Davidoviča in l. 1927 v vladi Vukičevića. Po ukinitvi ustave je dr. Spaho ostal več let izven vsake kombinacije. Pri volitvah v maju l. 1935 je podpisal dr. Mačkovo državno listo, po padcu Jevtičeve vlade pa je vstopil v dr. Stojadinovičev vladni kabinet. Pri volitvah v maju l. 1935 je podpisal dr. Mačkovo državno listo, po padcu Jevtičeve vlade pa je vstopil v dr. Stojadinovičev vladni kabinet. Pri volitvah v maju l. 1935 je podpisal dr. Mačkovo državno listo, po padcu Jevtičeve vlade pa je vstopil v dr. Stojadinovičev vladni kabinet.

STRAŠNA VOZŃJA V SMRT

Ljubljana, 2. julija.—Kot je potekel teden dni od tragične nesreče v Soteski, ki je ugrabila mlado življenje Borisa Jenka, že se je danes popoldne pripetila na železniški progi med Ljubljano in Št. Vidom nova usodna nesreča, pri kateri je izgubilo na strašen način svoje življenje mlado dekle, a njen spremljevalec se v bolnišnici bori s smrtjo.

Kmalu po kosilu je sedel 31-letni pletilec Franc Debeve, u služben pri znani domači tvrdki Josip Vidmar v Ljubljani, na motorno kolo, zadaj pa je prisel 20 letna natakarka Ivanka Plankova, do nedavnega u službena v Mikličevi restavraciji, zdaj pa brez posla in stanovanja.

joča v Zadrudnem domu na Tržaški cesti. Nameravala sta napraviti kratek izlet na Gorenjsko in motor je zdrval po gladki Celovški cesti. Onkraj tramvaj-ske remize na Gutsmanovi cesti je pa Debeve zavil na desno po ozki cesti, ki vodi čez polje v smeri proti Klečam. Pred njim je vozil še drug motociklist. Prav takrat je prihajal iz Ljubljane osebni kopalni vlak, ki odhaja ob 13.42 z glavnega kolodvora. Cestno križišče tam ni zavarovano, ker teče železniška proga po odprtem polju in je dovolj pregledna, tako da lahko že vsak od daleč opazi bližajoči se vlak. Najbrž sta ga videla tudi oba motociklista. Vlak se je sicer bližal s precejšnjo hitrostjo, vendar je prvi motociklist še pred njim prevozil progo. To je najbrže zmotilo tudi Debeve, ki je poglaj svoj motor čez križišče. A že je bila nesreča tu. Posledice so bile strašne.

Vlak je udaril v zadnji del motorja zaradi sunka je zadaj sedeča Plankova izgubila ravnotežje. Zanihala je sem pa tja, nesrečno naključje pa je hotelo, da je padla nato naravnost pod lokomotivo, ki jo je vlekla 65 m daleč, nato pa je nesrečnica strahovito razmesarjena, s polomljenimi rokami in nogami in popolnoma razbito glavo obležala na levi strani proge. Nesrečnico je lokomotiva kar kotalila pred seboj, saj je bilo kamenje na enem delu proge povsem razrito, a sama Plankova je bila tako pomandranja, da ni ostala cela skoraj niti ena pest. Del možganov so našli na desni strani proge. Seveda je bilo ubogo dekle takoj mrtvo. Značilno je za silo nesreče, da se je celo na lokomotivi odtrgal del spodnje zavore.

Zaradi sunka v motor je seveda tudi Debeve izgubil oblast nad vozilom, in je tresčil v bližnjo napuščno tablo, v katero je priletel s tako silo, da je obležal nezavesten. Vidnih zunanjih poškodb sicer ni imel, pač pa tako hude notranje, da se dolgo ni zavedel. Ko so ga pozneje vprašali, kako se je zgodila nesreča, ni vedel povedati ničesar in bil je tudi tako slab, da je komaj povedal svoje ime, dočim glede dekleta ni mogel dati nobenih pojasnil.

Takoj po strašni nesreči je strojevodja kakih 50m od železniskega prelaza ustavil vlak. O katastrofi na železniskem prelazu so bili takoj obveščeni policija in reševalci. Že nekaj minut po nesreči so Debeveca prepeljali v bolnišnico. Kakor nam poročajo, je njegovo stanje zelo resno, vendar še niso vse nade izgubljene, zaenkrat fant niha med življenjem in smrtjo.

Na železniški prelaz za remizo je odšla policijska komisija in sicer zdravnik dr. Lužar in komisar g. Ramvoš, ki sta ugotovila vse podrobnosti. Na odredbo policijske komisije je bilo truplo nesrečne Plankove prepeljano v mrtvašnico prosekture splošne bolnišnice. Na kraju nesreče se je zbrala velika množica ljudi, zlasti nedeljskih izletnikov, ki so vsi pomilovali ubogo dekle in nesrečnega motociklista.

Pokojna Ivanka Plankova je bila čedno dekle, doma iz Zapuž pri Sevnici. O njeni tragični smrti so bili takoj obveščeni njeni svojci. Nova tragična nesreča pa naj bo opomin vsem vozačem, kolesarjem, motociklistom in avtomobilistom, naj bodo previdni in naj pri nedeljskih vožnjah ne tvegajo drznih dejanj, ki se ponavadi končajo s smrtjo.

Člani mednarodne bratovščine pleskarjev (ADF) piketirajo neko podjetje v Des Moines, Ia.

Človek, pomisli, kaj si!

Te dni sem čital kritiko o knjigi nekega filozofa. Njegovo ime sem pozabil, zabeležil ga pa tudi nisem. Kritičar pravi, da je snov, ki jo obravnava, temeljito proučil in analiziral.

Filozof obravnava duševnost človeško, sicer ne s kakšnega verskega stališča, ampak popolnoma z družabnega, oziroma socialnega in političnega primerja. Človek je danes bližje sebi, imenovani bi to presojanje človeške duševnosti tudi lahko kulturno stopnjo ali kulturnost človeka.

Filozof priznava tudi potrebo višje kulture, ki naravno ne izostane, toda današnja kulturna stopnja ni visoka, ni stanovitna.

Civilizacija, ki ni bila nikdar tako kakršno bi socialisti ali sploh kulturni ljudje želeli, se danes potaplja na debelo. Vse izkušnje pred svetovno vojno in med njo, človeštva niso izučile. Vse obljube po svetovni vojni, da je človek človek, da mora za vladati mir, sporazum, to je najpopolnejša demokracija med narodi, med državljani in med ljudmi, ker imamo pravico vsi živeti, dočim je bila vojna imperialistični akt nenasitnega šovinizma in kapitalizma.

V svetu opazimo danes iste zmote, isto toliko v pripravah za obnovev še enega morda bolj krvavega obračuna.

Z ozirom na vse to pravi dotični filozof, da nam današnji razvoj in zmote dokazujejo, da je človek sicer šolan, izobražen, da pa v današnji dobi bolj in bolj izgublja svoj razum in svojo pamet ter le z odprtimi ustmi pričakuje, kaj bo kdo drugi rekel in da stori to, kar mu kdo reče, ne glede na to ali je zanj koristno ali ne.

Mož to drastično pove. Pravi, da je človeški duh in um v veliki meri danes že tako otopel, da ni več razlike med človeško in živalsko duševnostjo.

Ta primera mi prihaja na misel, če slišim govoriti, da delavski razred nima svojih socialnih interesov in da je te interese treba podrediti vplivu onega razreda, ki ima interes na tem, da se delavskemu razredu godi socialna krivica.

Nikdar in nikoli nisem trdili, da gospodarstvo ni skupna stvar, recimo, obeh razredov. Ali v tej skupni stvari morata pa tudi oba razreda imeti pravico in popolno svobodo, da, recimo zopet, svoje interese branita. Poštena in odkrita borba in svobodna poravnava v tem boju je edina moralna pot, ker je borba med enakimi in enakopravnimi.

Filozof, ki je to vprašanje razčlenjeval, ima prav. Naša naloga pa mora biti, da s kulturnim in sploh prosvetnim delom tega duha dvignemo in osamo-avojimo. Če ima delavec um in lastno voljo, potem je njegova dolžnost, da te svoje človeške sposobnosti uveljavlja prav tako kakor vsak drugi človek. Nikjer ni zapisano, da mora biti delavec žival, drugi ljudje pa—božjovi, ker smo vsi enaki.

Zato hočemo biti ljudje, ker smo človek, kakor vsi drugi.—Del. Pol.

All ste naročeni na dnevnik "Prosveta"? Podpirajte svoj list!

Sljka kaže ameriške Nemce, člana nacijske organizacije, v uniformah, ko paradirajo v svojem taborišču pri Andoverju, N. J.

Tedenski pogovor

(Nadaljevanje s 2. strani.)

Kebe, ki je bil "nevtralen" in je govoril, kako je slovenski narod demokratičen in se je dolga stoletja boril za svoj jezik. Človek bi želel, da bi bilo res tako.

Ivan Cankar, naš največji pisatelj, katerega so po smrti hoteli za vaako ceno okupirati in proglašati za svojega tudi klerikalci, dasi so mu v življenju sezigali knjige in jih prepovedali preprostemu narodu, je bil drugačnega mnenja. On je gotovo poznal dušo našega naroda in škraricarije. In kaj je on zapisal? Mar ni bolestan in obenem ogorčeno rekel, da smo "narod hlapcev"? Na žalost je vse preveč resnice v teh besedah, več kot pa v Kebetovih.

Tudi pittaburški dan to več ali manj dokazuje, ker so se ljudje, tudi naši napredni ljudje udeležili tega "slavlja" "v znak protesta (proti čikaškim diktatom)" več kot pa v znak veselja do udeležbe," kot pravi Zornik. Torej iz maščevalnosti. Če je to resnica, bi psiholog sklepal, da smo prej narod maščevalnosti in majhnega ljubosumja kot pa demokraciji. Da smo precej sentimentalni in da se radi "jokamo", ko zaslišimo "milo našo pesem", posebno če prihaja iz ust "naše mladine", je resnica. Toda to ni nič slabega. Nas le pokaže, da mislimo tudi s srcem, kar je dobro, dasi lahko čestokrat otroče.

Kar se tiče pa demokracije med našim narodom, bodisi doma v Sloveniji ali tukaj v Ameriki, je niso sejalni ne slovenski duhovniki niti stalnisti ali "antifašisti" in njih predniki čisti komunisti. Vsem je znano, da so prvi, brez malih izjem, sejalni še danes sejejo "demokracijo". Rima in uspavanko o "potrpljenju na tem svetu" kot pogoj za "uživanje nebes na onem svetu". Komunisti pa v demokracijo še nikdar verovali niso, kakor tudi še danes ne, marveč so le izpolnjevali diktate iz Moskve, ne glede kako so z njimi škodili delavskemu gibanju svoje dežele.

Yes, kolikor je demokracije in demokratičnih nazorov med nami, pa bilo v Ameriki ali Sloveniji, so jih tukaj kot tam med našim preprostim narodom največ, ako ne skoraj izključno, sejalni "ajzenponaraki" in drugi socialisti kljub vsem svojim napakam. Preglejte vso slovensko literaturo od početka do danes in prepričali se boste, ako ni to resnica. Le majhni, napol pismeni, nizkotni karakterji bodo s svojo sfanatizirano dušo očitali kakšnemu Molku ali pa tudi Gardnu, da sta "Hitlerjeva agenta", "izdajalca delavstva", coughlinista, hearstovca, sploh fašista.

In v oči gled tega je naravno, da ne bomo na povelje ali željo pittaburških fantov nasledali na stalnistično linijo, ki bi morala biti prozorna vsakemu, ki je kolikšak politično dozorel in ki zna razčleniti lepodoneče, toda puble in prazne fraze, ki so obenem še varjive. Kdor ne more videti, da se Stalinovi fantje ogrevajo za "slovenske dneve", za "new deal" in podobne stvari radi tega, da lažje gredo med maso v prvi vrsti s svojo vojno propagando na povelje in v interesu Rusije, se v interesu ameriškega delavstva, ker ti interesi so pri njih v resnici potisnjeni daleč v ozadje — kdor ne vidi skozi te maneuvre, je v resnici slep. In ker Garden vidi skozi to slepilo, zato ga Stalinovi fantje

Med džunglo in civilizacijo

Majhna živalska zgodba z moralo

Na predmestni cesti je avto povozil purančka. Mati pura je z ostalimi otročji zbežala nazaj v varno zavetje dvorišča, oče puran pa je ostal pri pone-srečenem mladiču, da mu pomaga.

Ves iz sebe je stari puran. S kljunom in kremplji prebrča tisto povajlano sivkasto kepico, iz katere še pomigava ena nožica v zadnjih drhtljajih, in hkratu počepa na trupeca široko razšopirjenimi peruti, kakor da ga hoče zaščititi pred ljudmi, ki se zbirajo okoli tega nena-vadnega prizora.

"Kaj počenja z njim! Saj ga bo čisto potepal!" se oglasi nekdo, ne razumevajoč čudnega početja.

"No, rad bi ga spravil pokoncu!" razlaga drugi, "Pomagati mu hoče. Po svoje. Uboga žival!"

Na cesti zastaja promet, prihajajoč avto tuli grozeče. Stari puran je sam v smrtni nevarnosti.

Medtem je prišla ženska, ki zdaj pobere in odnese mrtvoga purančka. Stari puran je zamahnil proti njej s kljunom, potem pa ji sledi s divjimi krikli, vakriki svoje bolesti.

Ljudje se razidejo ganjeni nad tem prizorom očetovske ljubezni purana. In nekdo še pripomni: "Vsa čast puranu! Petelin bi se v enakem primeru nič ne zmenil."

Da, res je to. Petelin, akosi dolga tisočletja povezan s človeško družbo, se je zavzel tudi njegovega duha, njenih žig in njene morale. Cim več naraščaja zahteva ta človeška družba, a kaj bo s preskrbo tega naraščaja, a tem si nihče prav ne bell glave. In tudi petelin ne. Pridno oploja kure in prepušča njim vso skrb za deco, on sam pa se rajši šopiri na gnojščici in kikirika. Petelin je pač še skoz in skoz civiliziran. Puran, ta pa je še drugačnega kova. Njegov rod je šele nekaj stoletij udomačen pri človeku, v njem še niso zamrli nagoni džunglje, divje, trde, a tudi nepokvarjene. In morala džunglje zahteva kakor od materinstva tako tudi od očetovstva junaške požrtvovalnosti za deco — in to je pokazal naš puran tam na cesti v lep zgled vsem civiliziranim petelinom s perjem in brez perja.

Nemci morajo zapustiti Tirolsko

Bozano, Italija, 17. jul. — Nemški državljani so bili uradno obveščeni, da morajo zapustiti italijansko Tirolsko v prihodnjih šestih mesecih. Nemčija in Italija se pogajata glede preselitve Nemcev, toda uradno še ni bila popisnjena odredba glede izгона tujcev iz Tirolske. V provinci je okrog 8000 nemških državljanov in okrog 200.000 prebivalcev nemškega porekla. Nemški državljani, ki posедуjejo zemljo, se bodo morali izseliti v prihodnjih šestih mesecih, ostali pa v treh mesecih. Nemška manjšina na Tirolskem je delala velike preglavice Italiji, ker se je borila proti poitalijančenju. Italija je dobila Tirolsko od Avstrije po svetovni vojni.

Aplikacije za brezposelnostno podporo

Springfield, Ill., 17. jul. — Martin P. Durkin, direktor državnega delavskega departementa, je naznanil, da je 91.414 brezposelnih delavcev vložilo aplikacije za brezposelnostno podporo v prvih dveh tednih tega meseca. Prva plačila upravičenem bodo nakazana 25. julija.

Narofite Mladinski Hst, najboljše mesečnik za slovensko mladino

Med džunglo in civilizacijo

Majhna živalska zgodba z moralo

Na predmestni cesti je avto povozil purančka. Mati pura je z ostalimi otročji zbežala nazaj v varno zavetje dvorišča, oče puran pa je ostal pri pone-srečenem mladiču, da mu pomaga.

Ves iz sebe je stari puran. S kljunom in kremplji prebrča tisto povajlano sivkasto kepico, iz katere še pomigava ena nožica v zadnjih drhtljajih, in hkratu počepa na trupeca široko razšopirjenimi peruti, kakor da ga hoče zaščititi pred ljudmi, ki se zbirajo okoli tega nena-vadnega prizora.

"Kaj počenja z njim! Saj ga bo čisto potepal!" se oglasi nekdo, ne razumevajoč čudnega početja.

"No, rad bi ga spravil pokoncu!" razlaga drugi, "Pomagati mu hoče. Po svoje. Uboga žival!"

Na cesti zastaja promet, prihajajoč avto tuli grozeče. Stari puran je sam v smrtni nevarnosti.

Medtem je prišla ženska, ki zdaj pobere in odnese mrtvoga purančka. Stari puran je zamahnil proti njej s kljunom, potem pa ji sledi s divjimi krikli, vakriki svoje bolesti.

Ljudje se razidejo ganjeni nad tem prizorom očetovske ljubezni purana. In nekdo še pripomni: "Vsa čast puranu! Petelin bi se v enakem primeru nič ne zmenil."

Da, res je to. Petelin, akosi dolga tisočletja povezan s človeško družbo, se je zavzel tudi njegovega duha, njenih žig in njene morale. Cim več naraščaja zahteva ta človeška družba, a kaj bo s preskrbo tega naraščaja, a tem si nihče prav ne bell glave. In tudi petelin ne. Pridno oploja kure in prepušča njim vso skrb za deco, on sam pa se rajši šopiri na gnojščici in kikirika. Petelin je pač še skoz in skoz civiliziran. Puran, ta pa je še drugačnega kova. Njegov rod je šele nekaj stoletij udomačen pri človeku, v njem še niso zamrli nagoni džunglje, divje, trde, a tudi nepokvarjene. In morala džunglje zahteva kakor od materinstva tako tudi od očetovstva junaške požrtvovalnosti za deco — in to je pokazal naš puran tam na cesti v lep zgled vsem civiliziranim petelinom s perjem in brez perja.

Nemci morajo zapustiti Tirolsko

Bozano, Italija, 17. jul. — Nemški državljani so bili uradno obveščeni, da morajo zapustiti italijansko Tirolsko v prihodnjih šestih mesecih. Nemčija in Italija se pogajata glede preselitve Nemcev, toda uradno še ni bila popisnjena odredba glede izгона tujcev iz Tirolske. V provinci je okrog 8000 nemških državljanov in okrog 200.000 prebivalcev nemškega porekla. Nemški državljani, ki posведуjejo zemljo, se bodo morali izseliti v prihodnjih šestih mesecih, ostali pa v treh mesecih. Nemška manjšina na Tirolskem je delala velike preglavice Italiji, ker se je borila proti poitalijančenju. Italija je dobila Tirolsko od Avstrije po svetovni vojni.

Aplikacije za brezposelnostno podporo

Springfield, Ill., 17. jul. — Martin P. Durkin, direktor državnega delavskega departementa, je naznanil, da je 91.414 brezposelnih delavcev vložilo aplikacije za brezposelnostno podporo v prvih dveh tednih tega meseca. Prva plačila upravičenem bodo nakazana 25. julija.

Narofite Mladinski Hst, najboljše mesečnik za slovensko mladino

ROMAN TREH SRC

JACK LONDON

— Zelo grdo ravnate, se je oglašil naenkrat Francis — če mislite, da sem jaz umoril vašega strica.

Pri teh besedah se je deklica nehaja smejal in dečica je takoj izginila z njenih lic. Odgovorila ni, pač pa se je sklonila in začela z drhtečimi rokami trgati njegov robc, kakor da ima na nogi garje.

— Dovolite, da vam pomagam odvezati robc — spregovoril in se prijazno nasmehnil.

— Zverina! — je vzkljnila in oči so se ji zasvetile v divji jezi. — Proč od tod! Vaša senca pada name!

— Zdaj ste pa res divna! — se je nasmehnil in komaj premagal, da je ni objel. Ta hip ste prav taka, kakršno sem vas videl prvič — ko ste mi očitala, zakaj vas nisem poljubil, takoj nato ste me pa sama poljubljala — da, da, poljubila ste me — a komaj je minilo nekaj minut, ste mi hotela s svojim revolverčkom pokvariti čreva in prebavo. Ne, niti za las se niste spremenila te dni. Ostala ste prejšnja vročekrvna Leoncie. Dovolite vendar, da vam odvezem robc! Kaj ne vidite, da je tesno zavezan in zavozljan? Vaši nežni prstki mu ne pridejo do živca.

— Sreča moja, da nimate navade jemati svoje igrače s seboj, kadar se greste kopat — jo je dražil Francis — sicer bi se bilo treba takoj pripraviti na pogreb — kar tu na pesku — zelo lepšega mladeniča, čigar nameni so absolutno pošten.

Tisti hip se je vrnil deček in prinesel Leoncii kopalno rjuho. Iztrgala mu jo je iz rok in se naglo ogrnila. Nato se je z dečkovo pomočjo znova lotila zavozljanega robea.

Ko je bil naposled srečno razvozljan, ga je vrgla daleč proč, kakor da je imela v rokah strupeno kačo.

— Roke sem si umazala z njim! — je vzkljnila.

Toda Francis, ki je še vedno mobiliziral zdravo pamet, da ne podleže njeni lepoti, je počasi zmajal z glavo, rekoč:

— Nič vam ne bo pomagalo, Leoncie! Na vašem telesu sem zapustil znak, ki ga nikoli več ne odpravite.

Pokazal ji je rano, ki jo je napravil na njenem kolenu, in se hudomušno zasmejal.

— Zver me je ugriznila, je dejala prezirajoče in se obrnila, da odide. — Svetujem vam, mr. Henry Morgan, da čim prej izginete.

— Zdaj pa govornica kot se spodobi resnim ljudem, miss Solano — je dejal in spremenil ton. — In prepričan sem, da me boste poslušala do konca. Kar naj švigajo iz vaših oči strele, kolikor jim drago, samo dovolite mi, da povem vse, kar mi narekuje vest.

Sklonil se je in v pobral pismo, ki ga je hotel poslati Leoncii.

— Prav kar sem vam hotel poslati to pismo, pa sem zasljal vaš klic na pomoč. Vzemite ga in prečitajte. Saj vas ne more ugrizniti. Papir prav gotovo ni strupena kača.

Leoncie sicer ni hotela vzeti pisma, vendar jo je pa prirojena radovednost gnala, da je nehote prečitala prvo vrstico:

— "Sem tisti, ki ste ga zamenjala s Henryjem Morganom."

Pogledala ga je presenečeno. Ni sicer razumela, kaj pomenijo te besede, vendar je pa že slutila, kaj se je zgodilo.

— Častna beseda, da je v pismu gola istina — je dejal resno.

— Vi . . . vi . . . niste Henry? — je zasepetala vsa iz sebe.

— Ne, nisem Henry. Vzemite, prosim, pismo in prečitajte ga.

Ni se več upirala. Vzela je pismo in začela čitati, dočim je on ogledoval njen divni obraz, na katerem so se poznali sledovi tropičnega solca. Niti sam ni opazil, kako se je zagledal v njene žametaste zenice.

— Kdo je pa podpisal v tem pismu? — je vprašala Leoncie že drugič.

Naposled je odvrnil pogled od njenih temnih oči in se priklonil.

— Ime? Čigavo ime?

— Morgana, Francis Morgana. Saj sem že v pismu omenil, da je Henry moj daljni sorodnik — bratranec v petinštiridesetem kolenu ali nekaj bližnjega.

In naenkrat je ves začuden opazil, da so se njene oči stegnile, potem pa zopet srdito zakiskrile. Dvomila je.

— Henry, je spregovorila s posebnim naglasom. — Ne, to jh zvižaja, limanice bi mi

radj nastavili, pa ne bo nič iz tega. Seveda ste — Henry.

Francis je pokazal na svoje brke. — Brili se niste, od kar se nisva videla — je dejala izzivajoče.

Tedaj je zavihal robc in ji pokazal levo roko do rame. Gledala jo je, ne da bi razumela, kaj vse to pomeni.

— Ali se spominjate, da je imel Henry na levi roki brazgotino? — je vprašal.

Leoncie je prikljnila z glavo.

— Najdite jo torej.

Nagnila se je k njegovi roki in zaman je bil ves njen trud, da bi našla dobro znane sledove padca. Nato je zmajala z glavo in zamrmrala:

— Opro . . . oprostite mi! Strašno sem se zmotila in če se spomnim, kako sem z vami ravnala . . .

— Vaš poljub je bil diven! — je priznal Francis brez ovinkov.

Ona se je pa spomnila dogodkov neposredno pred pogovorom, pogledala je na svoje koleno in se razposajeno nasmehnila.

— Pravite torej, da vas pošilja Henry s posebnim naročilom — je obrnila pogovor v drugo smer. — In da je nedolžen. Ali je to res? Ah, kako rada bi vam verjela!

— Trdno sem prepričan, da ima Henry prav toliko opraviti s smrtjo vašega strica kakor jaz . . .

— Če je tako, potem pa niti besedice več, vsaj zdaj ne — ga je prekinila vsa vzradočena. — Najprej se moram opravičiti pred vami, da si morate s svoje strani priznati, da so bile nekatere vaše besede in tudi dejanja skrajno neumestna. Kdo vam je dal pravico poljubiti me?

— Če se še spominjate — je ugovarjal — sem vas poljubil zato, ker ste mi zagrozila z revolverjem. Kdo bi mi jamčil, da me ne ustrelite, če bi se bil upiral?

— Dovolj, dovolj! — je dejala proseče. — Zdaj morate z menoj k nam. Spotoma mi pa poveste vse, kar veste o Henryju.

Ozrla se je na robc, ki ga je malo poprej s takim prezirom vrgla proč. Naglo je stopila v stran in ga pobrala.

— Ubogi, užitjeni robc! — je dejala. — Tudi tebe moram prositi odpuščanja. Lastno-ročno te operem in . . .

Ozrla se je na Francisca rekoč:

— In ga vrnem vam, sire, čistega, duhtečega in prežetega moje hvaležnosti.

— Kaj pa s sledovi zveri? — je vprašal.

— Obžalujem — je priznala z glasom spokorne grešnice.

— Ali mi dovolite stati tako, da bo padala moja senca na vas?

— Postavite se tako. Kar postavite se! — je zakliknila veselo. — Dobro! Vaša senca pada zdaj name. Nu, pojdiva!

Francis je vrgel dečku nekaj drobiča, nato se je židane volje obrnil in šel za deklico po poti, ki je vodila skozi gosto tropično grmovje k beli hacijendi.

Sedeč na trgu pred hacijendo, ki je bila last rodbine Solano, je Alvarez Torres opazil, kako se bliža čez polje partek. Stisnil je zobe in se zmotil v svojih zaključkih. Srdito je zaklel tako, da je pozabil celo na svojo cigareto.

Zakaj zagledal je Leoncie in Francisca, ki sta bila tako zatopljena v svoj pogovor, da nista nikogar in ničesar videla. Videl je tudi, da je postal Francis naenkrat tako zgovoren, da se je Leoncie ustavila in ga poljubno poslušala. Nato — in Torres ni hotel verjeti svojim očem — je opazil, kako je Francis potegnil iz žepa prstan, Leoncie je pa nagnila glavo, iztegnila levo roko in si dala nataktni prstan na prstanec. Ta prst je bil določen za nošenje zaročnih prstanov, na kar bi mogel Torres prisesti.

V resnici je pa Francis samo vrnil Leoncii Henryjev zaročni prstan. Toda Leoncie je nehote čutila, da njene srce protestira proti temu, da ji je Francis nataktnil tuj zaročni prstan. Sama se ni prav zavedala odkod ta občutek.

Torres je vrgel proč ugaso cigareto in si srdito zavihal brke, kakor da hoče s tem pomiriti svoje živce. Potem je šel čez trg Francisu in Leoncii naproti. Na njen pozdrav ni niti odzdravil. Pač pa je srdito nahrulil Francisca.

(Dalje prihodnjil.)

Slepec

Charles Fineke

"Prav potrebovali smo jo," je rekel debeli gospod sudarju, ko se je pokazala pred vrati njunega kupeja mlada, dražestna dama in potem vstopila.

"Ah, tu bo še dovolj prostora!" je vzkljnila nekomu, ki je bil za njo. "Pridi, Alfred, imenitno! Sedel boš lahko v kotu pri vratih."

Oprezno je potisnila v kupe mladega človeka, ki je najprej počasi otipal klop, potem pa se je plašno spustil v kot.

"Ali si zadovoljen, Alfred?"

"Tako si dobra," je žalostno odvrnil slepec.

"Kovčeg denite v mrežo!" se je obrnila mlada dama k noscu.

"Tako . . . Svoj kovčeg imaš nad glavo, Alfred . . ."

Obrnila se je h gospodom, ki sta sedela v oddelku, in dejala ljubeznivo:

"Oprostite, gospoda, moj brat vas ne bo nadlegoval."

Pogledala je nežno mladega slepca in skrbno pristavila:

"Kajne, Alfred?"

"O, prosim, prosim," je zamrmral debeluh.

"Hvala, Ivette . . ." je tiho re-

kel slepec. "Pozdravi mamó . . ."

Brat in sestra sta se poslovila.

Suhi gospod je pogledal debeluha. Potem je skomignil z rameni in se zatopil v časnike.

Slepec je mirno sedel v svojem kotu.

Čez dobro uro je snel svoje naočnike. Oči je imel zaprte, veko vneta in žolto-vianjevi kolobarji pod njimi so bili vzrok, da se je eden izmed potnikov zdrzil.

"Oprostite!" je šepnil slepec in hitro pokrill oči z robcem. "Pozabil sem, da nisem sam."

Bolno je zastokal in spet nataknil naočnike. "Ivette mi je

povedala, kako strašne so moje oči . . ."

"Vaša sestra?"

"Da . . . prosil sem jo, naj mi pove resnico . . . Človek mora vedeti, kakšen je, da s svojim videzom preveč ne vznemirja okolice . . ."

"V domišljiji se vam zdi vse še hušje, kakor je v resnici . . ." ga je gospod potolažil.

"O, saj vem . . . saj vem . . ."

"Ivette mi prav gotovo ni lagala . . ." In tiho kakor bi sam s seboj govoril, je nežno šepnil:

"Ivette je pravi angel!"

"Ali ste namenjeni kam daleč?" ga je vprašal debeluh.

"V Italijo, čez mejo."

"Hm," je zagodrnjal debeluh. "K sorodnikom?"

"Pa se ne bojite, ko ste vendar tako — sami?"

"Da bi se bal? Česa?" Ljudje so z menoj tako dobri . . . Kakor da ne bi bil slep . . . Moja sestra žal ne more zmeraj potovati z menoj. Doma mora ostati pri materi . . . In zraven tega . . . razen tega sem že tolikokrat prevozil to pot pred vojno . . ."

Tekla je ura za uro.

Slepec se ni ganil iz svojega kota. Spal je.

Šele ko se je začelo daniti, se je počasi dvignil in potegnil uro iz žepa.

"Čez pol ure bomo na meji."

"Da . . ." je prikljnil debeli gospod in se stresel.

"Čudno," je nadaljeval slepec, "čudno, da se ne bojite . . ."

"Da bi se bal?" se je debeluh začudil.

"Denarja?" je zajecjal suhi gospod.

"Seveda! Prav dobro sem videl, kako ste z nožem izvlekli žeblje na usnjenem naslonilu. Potem ste skrili za usnjem šop bankovcev in žeblje potisnili nazaj."

"Sanja se vam!" je zasikal debeluh.

"Da, prav tako gotovo, kakor sem alep . . . Zdaj pa, gospoda, pomislita, koliko je vreden moj molk!"

"Gospod!"

"Čez pet in dvajset minut bo že prepozno!"

Debeluh in sušec sta se spogledala, kakor bi hotela drug drugega vprašati, kako naj se rešita. In v trenutku sta se spoznamela.

"Ali ste zadovoljni s tisoč dolarji?" je naposled dejal debeluh.

Slepec je potisnil naočnike na čelo in se zasmejal.

"Sodim, da mora biti vsota, ki jo skrivata, precejšnja. No, recemo tri tisoč dolarjev, pa ostanem alep!"

Debeluh je stopil na hodnik, sušec pa je spet odpel usnjeno naslonilo, vzel iz šopa bankovcev tri tisočake in jih dal izsiljevalcu. Tako je bilo vse hitro urejeno.

"Vidite," se je nasmehnil nekdanji slepec, "to se da napraviti dosti bolj spretno."

Vtaknil je tisočake v kuverto, ki jo je zvil in jo potisnil globoko v žleb okna.

"Preprosto, kajne? Ko bomo na drugi strani meje, bom s pomočjo paličice izbezal kuverto pri vratih okna. Seveda mora biti kuverta zvitá, da se pritise k oknu in ne pade k vratcem. Saj se cariniki časih spomnijo in pogledajo tudi tja."

Debeluh ga je brez besede poslušal, sušec pa ga je vprašal z glasom, ki je izdajal besnost:

"In . . . kako . . . kako je z vašimi očmi?"

"Prav tako preprosto . . . u-metno vnetje in nekaj šminke. Na videz strašno, a videz rad slepi! Posebno pri damah dosežem na ta način lepe uspehe . . . Zadnji čas sem izvrševal svoje obrt na švicarski meji. Danes sem prvič na tej progi . . . Zdaj mi pa oprostite . . . poklicati moram svojo zaročenko . . ."

"Zaročenko?"

"Da, ona je v oddelku za dame, in brez dvoma se revica dolgočasí. Pomislite! Lepa mlada dama s pohabljencom! Ali to ni ganljivo? Zato tudi na meji nimava nikdar sitnosti . . ."

Slepec si je spet nataknil naočnike, vstal, odprl vrata in poklical s prijetnim, bolnim glasom:

"Ivette, oh, Ivette . . . Pridi sem . . ."

Smehljajoča se mlada dama je stopila v oddelk.

"Ali si dobro spal, Alfred?" ga je skrbno, nežno vprašala.

Molk je smrt

Napisal Charles J. Weldon

Sodnik Francis Murphy je imel navado, da je zvečer, preden je legel in potem ko je prebral večernike, igral patience. Tudi danes si je, čeprav nekoliko raztresen, s tem krajšal čas. Čisto proti njegovi volji je bilo pa, da je od časa do časa popil dolg požirek brandy.

Zunaj je cestni hrup počasi pojenjal; le od daleč se je slišal ropot tramvaja. Thomas, sluga in edini sestanovalec noženje-nega sodnika, je še enkrat potrkal na vrata in vprašal, če ima gospod še kakšno željo.

"Ne, hvala, lahko odidete spat," se je glasil odgovor.

Thomas je okleval.

"Ali naj nocoj še čujem?"

"Kaj vam ne pride na misel?"

"No . . . misli sem pač . . . ali niste brali v časopisu, da je Fred Clinton ušel iz blaznice?"

Sodnik je prikljnil. Spominjal se je. Pred sedmimi leti je Clintona obsodil na smrt, ker je umoril neko pesalko. Guverner je takrat odredil, naj iznova preiščejo obsojenčovo duševno stanje. Posledica je bila, da so smrtno obsodbo ovrgli in Clintona oddali v umobolnico v Atlanti.

"Rajši vzemite nekoliko broma in pojdite spat, Thomas," je dejal sodnik. "Lahko noč."

Če bi vse grožnje podzemlja v teku svojega službovanja vzel resno, bi bil že davno prej kakor Clinton v bolnišnici za živčne bolezni.

Na lepem je zaslišal šum. Zdelo se je, da je hotel nekdo previdno odpreti okno. Potlej se je zavesa premaknila.

"Kaj notri pojdite, Clinton," je dejal sodnik.

Vsiljivec se očitno ni dal dvakrat prositi. Bled, v zanemarjen suknjič zavit možki je skočil z okenske police in naperil samokres proti Murphyjevemu srebrosivemu sencu.

"Samo oglasite se in na mestu boste mrtvi," je vzkljnil.

Sodnik je hladnokrvno opazoval svojega gosta.

"Pričakoval sem vas," je dejal.

"Mene ste pričakovali? Zakaj pa potem niste poklicali policije?"

"Ker sem hotel z vami govoriti," je odvrnil sodnik. "Sedite in spijte kozarec brandy."

Clinton je nezaupljivo in hkrati presenečeno pogledal sodnika. Ta si je natočil poln kozarec iz steklenice in ga brez oklevanja izpraznil.

"Kdo bi bil tako nezaupljiv?" je dejal z rahlim očitkom. Tudi Clinton je pil.

"Preden vas prebode moja krogla, bi vas rad nekaj vprašal, sodnik Murphy," je začel.

"Vi kot pošten človek ste morali vendar vedeti, da sem bil nedolžen, ko ste me obsodili na smrt. Kajne, da ste vedeli?"

"Seveda," je odgovoril ta kratko.

"In to poveste tako mirno, vi lopov!" Clinton je poskočil.

"Sedite vendar in pomirite se!" je odvrnil Murphy.

"Ali se še spominjate, kaj sem povedal v zagovor?"

"Se celo prav natanko," je odgovoril sodnik. "Rekli ste, da je bilo dekle že mrtvo, ko ste prišli k njej."

"O tem ni dvoma, Clinton," je dejal sodnik kar moči samozavestno. "Natanko sem vedel."

"Kako ste vedeli?"

"Ker," je dejal sodnik Murphy z odločnim glasom, "ker sem jo sam umoril!"

Nočni obiskovalec je buljil vanj kakor v prikazen. "Kako . . ." je jecljal. "Vi sami . . . vi ste umorili Daisy?" Trepetal je.

Sodnik je ostal popolnoma miren. Medtem ko je zlagal svoje karte, je začel:

"Takrat sem bil na začetku svoje sodnijske kariere. Najbrže veste, da mora biti sodnik neomadeževan. In Daisy — naposled ni bila ravno na najboljšem galsu — mi je bila na poti. Če bi se z njo poročil, bi bilo z menoj končano. Sodnik, ki se

"Zelo dobro, sestra . . . Gospoda sta bila z menoj tako dobra in ljubezniva. Vse v najlepšem redu . . ."

poroči z dvomljivo žensko, je nemogoč. Ni me hotela pustiti, grozila mi je z razkrinkanjem. Tako sem jo spravil s poti."

"Sami ste jo umorili, mene ste pa hoteli spraviti na električni stol . . ."

"Le mirno, prijatelj," je odvrnil sodnik. Nalil je sebi in svojemu gostu nov kozarec brandyja. "Čemu brskati po preteklosti? Pijva rajši za dušni pokoj najine skupne prijateljice."

Ko sta zpraznila kozarec, je sodnik posmehljivo opazoval svojega obiskovalca. "Se vseeno je bolje kakor vrniti se v blaznico," je dejal mirno.

"Zakaj? Kako? Kaj hočete s tem reči?" je zajecjal Clinton v strahu.

"Nič posebnega," je hladno odgovoril s o d n i k. "Nekoliko višnjeve kisline je v brandyju. Ne pokvari okusa, a učinkuje zanesljivo. Še pet minut bo trajalo."

Clinton je naperil samokres. "Če po vsaki ceni hočete," je dejal sodnik, "lahko sprožite. A čemu nepotrebno razburjanje? Tudi z menoj bo v petih minutah končano."

"Zakaj ste to storili?" je zakričal nočni gost.

"Sit sem vsega," je dejal sodnik, to pot s slabotnim, ubitim glasom. "Vse moje življenje . . . ena sama laž . . . Vedel sem, da me boste prišli . . . ubiti . . . Toda . . . izgubili ste pogum. Zato sem moral poskrbeti . . ."

Stokajoč se je Murphy sesedel. Glava mu je padla na prsi. Hropel je.

Clinton je v neizrekljivem strahu buljil vanj. Trepetal je po vsem telesu. Zgrabil se je za grlo. Se je dihal. Morebiti je še možna rešitev. Zahlepel je po svežem zraku. Skočil je

na okensko police in odskočil na cesto. Potlej je tekel, kolikor so ga noge nesle . . ."

Nekaj trenutkov nato se zunaj oglašili policijski žvižgi. Kmalu nato je Thomas postal v sodnikovo sobo. Sodnik je sedel v svojem naslanjaju brial pot s čela in si ure lase.

"Imajo ga, imajo ga," je čal Thomas.

"Ubogi tepec," je mirno vrnil sodnik. "Čudno," je mišljeno nadaljeval, "kakor prestano govorjenje učila na duševno bolnega človeka ugovarjati mu ne sme niti nih."

"Res je," je soglašal Thomas, ki ni razumel niti besedice.

"Če blaznež stoji pred samokresom v roki, ne niti za trenutek prenehata govoriti," je zamišljeno dejal sodnik. "Ali ste že kdaj slišali Muenchhausen?"

"Da," je nekoliko presenečeno dejal Thomas. "Bil je na lažnjivec, kar jih je kdaj veliko."

"Ni čisto pravilno," je dejal Francis Murphy smehljajoče. "Neki ameriški sodnik pravkar prekosil."

All ste že naročili Prosveto Mladinski list svojemu prijatelju ali sorodniku v domovino? edini dar trajne vrednosti, za mal denar lahko pošljete v domovino

Listen to and Advertise in PROSVETA'S YUGOSLAVIAN Folk Songs and Music Tamburitza Orchestra Station WVAE, Every Sunday 606 S. Clark St., Chicago - Ill.

Cankarjeva družba v Sloveniji je za leto 1939 izdala sledeče štiri knjige:

1. Koledar, z bogato vsebino in krasno ilustriran.
2. Pomlad človeštva. Spisal dr. Živko Topalovič.
3. Taki so ljudje. Roman s francoskega podeželja. Spisal Roger Martin du Gard.
4. Španski testament. Knjiga o